

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

XI. An fiat vniuersale per operationem intellectus agentis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

in 4. distinct. 48. quæst. 3. art. 3. & multi alij Theologi apud Fasolum 1. part. quæst. 12. art. 8. num. 3. Cate- rum contrarium verius est, idque tenent Molina 1. part. quæst. 12. art. 8. disp. 3. Suarez 1. part. lib. 2. de attributis cap. 24. num. 3. Salas tom. 1. in 1. 2. q. 3. tract. 2. disp. 3. sect. 9. Hurtadus in præsentī, & subtilis Doctor cum affectis passim.

108

Ad primam rationem contrariam respondeo, cognitionem vniuersalem, & abstractiuam idcirco non præscindere inuicem plures res, in quas fertur, quoniam eas confundit: cognitionem ergo intuitiuam, & indiuidualem, quia talis est, hoc solum vendicare, vt non confundat obiectum suum cum alio à se realiter distincto, sed potius illud præscindat ab omni realiter non ipso: hoc autem cur obesse possit, quominus vnam rei formalitatem ratione separet ab alia? Vel aliter: cognitio vniuersalis, & abstractiua res realiter distinctas, quamuis non præscindat inuicem, at rationem quandam cunctis communem, & identificatam ab eis obiectiue præscindit: ex illa ergo ad cognitionem intuitiuam & indiuidualem, si licet argumentari, magis est, vt etiam hæc posterior sit ex parte obiecti præscisiua.

109

Ad secundam rationem contrariam dicendum est, haud esse sermonem Ioann. cap. 14. de visione intuitiua, & clara personarum, nec consequenter concludi, has intuitiue cognititas non posse obiectiue præscindi: Siquidem inibi supposuit Christus se à discipulis suis videri, & redarguit eos, quod patrem nondum cognoscerent, quem tamen se viso necessum erat videri; *qui videt, inquit, me, videt & patrem*: At nondum eius diuinitatem, eiusve personalitatem infinitam intuitiue videbant: haud ergo locutus fuit de huiusmodi visione: alioqui posset ei re pondere Philippus pro se, ac pro cæteris: deitatem tuam hucusque mentis nostræ oculis haud vidimus, solamque humanitatem à te assumptam corporeis luminibus cognouimus: quid ergo demiraris, si patrem tibi consubstantialem, vniuersque naturæ diuinæ nondum clarè conspexerimus?

110

Quocirca, vel sensus eius loci est, Christum Philippo petenti visionem aliquam corpoream patris, eiusque, sub aliqua externa figura ignis, aut alterius rei, aspectum, respondisse, humanitatem suam cunctis manifestam apparere; adeoque non minus patrem sibi consubstantialem, quam se in ea mediate quodammodo conspici: iuxta hanc autem interpretationem, quæ est Cyrilli lib. 9. in Ioann. c. 37. Tertulliani lib. contra Praxeam cap. 24. Chrysostomi homil. 73. in Ioann. non tam cognitio intuitiua, & immediata vnius personæ nequit eam ab alia obiectiue præscindere, quam cognitio cuiusvis earum mediata, & aliena ambas complectitur: quod nobis quid obstat? vel eius loci intellectus est, Philippo postulanti cognitionem spiritualem abstractiuam Patris, quis nimirum esset, respondisse Christum, ita se cognito personam patris haud posse ignorari: secundum quam expositionem, quæ est Augustini tractatu 10. in Ioan. & epist. 112. cap. 6. non cognitioni intuitiue personarum, inadæquate utique negatur vis eas præscindendi obiectiue, sed cognitioni earum abstractiue suapte genio adæquate, & perfecte, quæ talis est: at hoc etiam quid nobis obest, quidvè aduersariis prodest?

111

Octauum, & postremum argumentum. Ed magis intellectus præscindit, quò plura vno conceptu cognoscit: hac enim ratione cognitio entis est magis præscisiua, quam cognitio substantiæ, & hæc, quam cognitio viuientis, & sic facto descensu per

reliquos gradus: virtus ergo præscisiua intellectus non exercetur diuidendo, quod est omnino vnum, sicut Deus, sed confundendo ea, quæ sunt plura, quantum colligere licet ex vi obiectiue præscindendo, quam venamur ratione naturali: quidquid ergo sit de rebus creatis, at certè in creatore nullum habet locum obiectiua præscisio.

Respondeo tamen, & satis ex facili, haud semper nos præscindere ex parte obiecti confundendo plura, sed non raro rem in singulari cognoscendo, vt v. g. cum hoc animal dignoscimus dubij, num sit rationale, vel irrationale: huic autem cognoscendi modo sunt in nobis innumeri similes: nihil ergo prohibet, quominus Deum summè vnum, & singularem, ac velut talem à nobis cognitum, in plures tamen formalitates ex parte obiecti partiamur, ac dispescamus. Adhuc, tum hoc argumentum, tum etiam alia aduersariorum instari, meoque iudicio manifestè in ea præscisione, quam ex parte modi, ac formalem appellant.

112

CAPVT XI.

An fiat vniuersale per operationem intellectus agentis.

Vidimus hæcenus, vt fiat vniuersale per obiectiuam præscisionem rationis communis à suis inferioribus: Reliquum est, vt inquiramus, quænam operatio intellectus, tum ita præscindat, tum vniuersale efficiat: ita enim nihil deerit ad plenam, ac perfectam notitiam modi illius, quo mens nostra mouitur vniuersale. Ordior autè ab operatione intellectus agentis, eius nimirum, cuius est proprium species impressas à phantasmatibus abstrahere. Prima ergo sententia est, omnem talis intellectus operationem, omnemve speciem ei à phantasia impressam, vniuersalem esse formam. Ita plures Thomistæ apud P. Suarez disp. 6. metaph. sect. 6. & P. Bartholomæum Amicum tract. 6. log. quæst. 6. dub. 6. Fundamentum eorum est, quia vniuersale fit per abstractionem, vt fatentur omnes: at intellectus agens prout talis, est abstractiuius: vniuersum ergo, quatenus agens, est vniuersalis effectiuius. Secundum sic habet: Obiectum in phantasmate est singulare, sed intellectus agens abstrahit speciem à phantasmate; ergo abstrahit speciem, & consequenter naturam in specie repræsentatam à singularitate, atque adeo naturam reddit vniuersalem.

113

Secunda sent. est Scotistarū, qui vniuersale per nullā operationem intellectus agentis fieri censent. Eorum fundamentum est, quia intellectus agēs, quā talis est, non repræsentat formaliter obiectū: ergo illud vniuersale non constituit: consequentia probatur, quoniam aliās vniuersale fieret per habitum intellectualem, qui obiectum formaliter non repræsentat, sed potius eius formalem repræsentationem producit: antecedens perspicuum est, quia species impressa in eo ab expressa distinguitur, quod hæc sit formalis repræsentatio obiecti, illa vero solum virtualis repræsentatio, seu virtus repræsentationis formalis productiua. Thomistæ autem, dum speciem impressam formalem repræsentationem habitualement vocant, eo ipso terminos inimicos, & contradietorios iungunt inuicem.

114

Media sententia mihi probatur: censeo enim per aliquam operationem intellectus agentis, siue per aliquam speciem impressam, eam videricet, quæ est naturæ communis repræsentatiua vniuersale fieri,

115

non

non tamen per omnem, & quolibet. Prima pars suadetur: species aliqua impressa naturam communem virtualiter repræsentat: at species ita repræsentans vniuersale efficit: erga, &c. maior probatur, quia species expressa proportionatur vt sic dixerim, speciei impressæ, a qua proficiscitur: sed species expressa repræsentat formaliter naturam communem: ergo & species impressa virtualiter. Minor argumenti prima, & principalis probatur primò ad homines, quoniam species illa impressa obiectiue præscindit naturam communem ab inferioribus: natura autem ita repræsentata cum multiplicitate reali coniunctam habet vnitatem præcisionis, quam ad vniuersale sufficere plerique aduersarij autumant: secundò, quia, quominus expressa est aliqua cognitio, seu repræsentatio formalis naturæ communis, eo magis vniuersali deseruit, vt pote magis confusa: ergò repræsentatio naturæ communis nullo modo expressa, sed omnino impressa vniuersali à fortiori, vt aiunt, deseruit: consequentia est perspicua, probatur antecedens, nam, quò minus expressa, & confusa est aliqua repræsentatio, eo magis inferiora confundit, & adunat, igitur eo magis deseruit ad vniuersale, cuius forma est vnitas, & confusio: tertio, quia species impressa naturæ communis ei vnitatem aliquam formalem, licet impropriad tribuit: at eiusmodi vnitas ad vniuersale sufficit omnium ferme consensu: ergo, &c. maior suadetur, quia species impressa naturæ communis obiectum fundamentaliter vnum respicit, igitur ab eo vnitatem aliquam formalem vendicat, quam in illud refundat: quartò demum, quia species illa impressa est vniuersalis in repræsentando, vt constat ex materia de Angelis, vbi diuisio specierum in vniuersales, & singulares, perquam est solemnis: eam igitur vniuersalitem in obiectum reicit, sicut ad vniuersale in essendo oportet; aliàs species expressa in repræsentando vniuersalis vniuersalitem suam in obiectum non remitteret.

116 Secunda pars nostræ sententiæ suadetur, quia intellectus agens abstrahit à phantasmatis speciem singularem, seu naturæ singularis repræsentatiuam: at hæc vniuersale non constituit, vt compertum est: ergo per aliquam operationem intellectus agentis nequaquam efficitur vniuersale: maior probatur, quoniam, vt rectè Scotus philosophatur, intellectus agens non semper abstrahit speciem impressam ab individuali repræsentatione phantasmatis, cum qua species abstracta nonnunquam conuenit, sed interdum à sola materiali entitate phantasmatis. Nec video sane, cur species impressa non minus, quam expressa res singulares, quatenus tales intellectui non repræsentent.

117 Ad rationes Thomisticas, & Scotisticas ex dictis constat: nam repræsentationem formalem ad vniuersale non requiri, & habitum communium cognitionum elicitiuum vniuersale constituere: & non omnem abstractionem vniuersali sufficere, & speciem impressam à natura singulari haud semper abstrahi, esto ab eius phantasmate abstrahatur nunc nunc explicuimus.

CAPVT XII.

An fiat vniuersale per operationem intellectus agentis?

118 **T**homistæ communiter censent vniuersale fieri per operationem intellectus agentis, eo quod

forma constitutiua vniuersalis, non tam sit ipsa cognitio, quæ intellectui verè inhaeret, quam relatio quædam commentitia, quæ à cognitione in obiectum refunditur. Mouentur primò, quia vnitas cognitionis est singularis: ergò obiectum vniuersaliter vnum seipsa reddere nequit, sicut è conuerso vnitas vniuersalis obiectum singulariter vnum reddere non valet. Secundò, quoniam species humana v. g. & species angelica sunt in ratione speciei omnino similes, ac specie minimè differunt: atqui complexum ex Angelo, & eius cognitione confusa, & complexum etiam hominis, & cognitionis confusa, per quam repræsentatur non sunt omnino similia, nec specie conueniunt, sed potius differunt: ergo species illa, non in præfatis complexionibus, sed in relationibus refluus consistunt: maior videtur perspicua: minor suadetur, quia singulæ partes earum complexionum inter se comparatæ specificè differunt, videlicet, homo, & Angelus, & cognitio vnus, ac cognitio alterius: ipsa igitur complexa omnino dissimilia, ac specie diuersa sunt, cum similitudo aut dissimilitudo totius à partium similitudine, aut dissimilitudine proficiscatur, vt à posteriori manifestum.

Verùm relationes has ab actibus in obiecta refluas & vniuersales, aut alterius artificij logici constitutiuas lib. 2. dialecticæ tract. 1. cap. 5. & sequentibus satis, superque reieciimus: & ne rationes ibi positæ repetamus, Thomistas S. Thomæ hac in re dissentire, ac refragari vno, aut altero eius testimonio comprobemus. Opusculo igitur 56. antè medium inquit *est itaque vniuersa e vnum vnitatis cognitionis*: at non foret vnum vnitatis cognitionis, sed relationis fictitiæ ex ea resultantis, modò eam admitteret. Et opusculo 55. sub initium ait: *rangitur in hoc duplex esse vniuersalis, vnum secundum quod est in rebus, aliud secundum quod est in anima*: Quod si relationes illas refluas vniuersalis constitutiuas S. Doctor admitteret, sanè vniuersale nulum esse in anima formaliter haberet, siquidem ea relationes sunt extrà animam.

Ad primam rationem contrariam respondeo. Sicut eadem re ipsa bonitas moralis actum voluntatis intrinsecè bonum, & eius obiectum extrinsecè bonum denominat; ita eadem vnitas actus intellectus confusi actum intrinsecè, & singulariter vnum, atque obiectum extrinsecè, & vniuersaliter vnum efficit, ac respectu vnus est vnitas singularis, & comparatione alterius vnitas vniuersalis. Aut paulo aliter: actus confusus naturam communem ab inferioribus præscindens, cum realiter idem sit, ac tantum virtualiter multiplex, duplicem effectum formalem cohibet, videlicet vnus singulariter, & vnus vniuersaliter: quorum priorem sibi, & posteriorem obiecto tribuit, nimirum, quia ipse actus prioris, & non posterioris capax est, & è conuerso obiectum posteriori, non verò priori obnoxium.

Ad secundam rationem contrariam respondeo, species illas qua tales omnino similes non esse, nec magis ab iis abstrahi posse rationem communem speciei, in qua specificè conueniant, quam à lydæ pisce, & animali latrabili ratio canis abstrahitur. Quod contra Thomistas, & non paucos etiam ex nostris absurdum non esse, hunc in modum suadeo: si species angelica, & humana in ratione speciei conuenirent, & species vt sic, quod aiunt, ab eis abstrahi posset, species ita abstracta esset, & non esset species: esset quidem species, sicut homo in communi verè est homo: non esset species, quia de pluribus